

Eleki Krónika 2001. szeptember

Felavatták az emlékhelyet

2001. augusztus 18-án felavatták azt az országos emlékhelyet, amely a magyarországi németek kiűzetésének állít emléket (Landesdenkmal zum Gedenken an die Vertreibung der Deutschen aus Ungarn).

Az ünnepély első szónoka Kecskeméti János, Elek Város polgármestere volt, aki többek között arról beszélt, hogy az emlékhely széles körű támogatással készülhetett el. A polgármester szégyenletesnek nevezte a potsdami döntéseket, mert azok kollektíve bűnössé tették a hazai németiséget is. Azt is fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy ezen emlékmű a hétköznapi szintjére emeli fel a történelmet, és azt is, hogy reményeink szerint sohasem fogunk átélni hasonló érzéseket. Beszéde végén pedig bocsánatot kért a múltban elkövetett dolgokért.

Utána Bába Iván külügyi államtitkár tartotta meg avatóbeszédét. (A program szerint Várhegyi Attila lett volna a szónok, aki nem sokkal korábban adta át a CORVIN-láncot Teller Edének az USA-ban. Lehet, hogy emiatt nem ért rá?) Bába Iván a beszédet azzal kezdte, hogy kiemelte Szent István jelentőségét, aki már uralkodása kezdetén művelt embereket hívott az országba, így németeket is. Az államtitkár is történelmi igazságtalanságokról beszélt. Utalt arra is, hogy sok szempontból hasonló a magyar és a német nép tragédiája. (Sztálin állítólag a háború alatt azt is mondta, hogy a magyar kérdés vagonkérdés!) A külügyi államtitkár elismerte azt is, hogy még most sem megoldott a nemzetiségek parlamenti képviselője. Azt az örömdetes tény is megemlítette, hogy hamarosan Budapesten nyílik meg a német nyelvű Andrassy Egyetem. Örömdetes ténynek nevezte azt is, hogy ma is fontos kereskedelmi partnere Magyarországnak Németország (40%). A szónok beszéde végén arról beszélt, hogy a felavatott emlékhely legyen mementó, de ez egy új korszak kezdete is, ahol mindenki megtalálhatja a boldogulását.

Az államtitkár után Heinek Ottó, az Országos Német Önkormányzat elnöke mondta el gondolatait németül és magyarul. Heinek Ottó is kiemelte, hogy mennyire igazságtalan volt 1945 után a hazai németiséget kollektíve bűnössé tenni. Ezzel az ország is sokat veszített. A szónok kiemelte azt is, hogy az akkori magyar kormány is felelősé tehető a hazai németiség kiűzetéséért. Az országos elnök beszéde végén pedig azt hangsúlyozta, hogy az eleki emlékhely felavatásával el kívánnak köszönni a múlttól és a jövővel kívánnak foglalkozni.

Az országos elnököt Josef Schneider (Eleker Heimatkomitee) követte. A szónok elsőnek azt tartotta fontosnak kiemelni, hogy az egykori magyar kormány már 1945 májusában a Szovjetunió tudtára adta, hogy meg kíván szabadulni a hazai németektől, vagyis a potsdami döntés csak legenda, így az akkori magyar kormány is felelős az akkor történetekért.

Josef Schneider beszéde végén arról szólt, hogy az eljövendő nemzedékeknek nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk, illetve szembe kell szállniuk mindenféle jogtalansággal. Őt Erhard Wahl laudenbachi képviselő követte. (Laudenbachban kb. 2000 eleki él!) A képviselő a beszédét azzal kezdte, hogy ő 1946-ban még nem is élt. Ismereteit a

történelemből merítette. Az eleki németek története szerinte sikertörténet, amit a potsdami döntések törtek ketté. A jelenlévők büszkén hallgatták beszédének azt a részét, amelyben kiemelte azt, hogy a magyarok mit tettek a németek egységéért 1989-ben. A végén ő is arról beszélt, hogy most már előre kell tekintenünk. (Erhard Wahl gondolatait Wittmann László fordította magyarra.) A felszentelés előtt Gyulay Endre szeged-csanádi püspök úr is fontosnak tartotta, hogy szóljon a hallgatósághoz. Elmondása szerint 1942-ben gépkocsival mentek keresztül Eleken. Így, az autóból az tűnt fel neki, hogy Elek mennyire tiszta és igényes. A püspök úr gondolataiból érdemes egyet idézni szó szerint is, amihez nem szükséges semmilyen magyarázat: "Ahol az erkölcsiségnek vége, ott minden lehetséges...". A püspök még azt is mondta, hogy szeretné, ha az emlékhely országos zarándok-hellyé válna, majd felszentelte a szoborcsoportot. Végül Oláh Jenőné eleki református lelkész is megáldotta az emlékhelyet. Az ő, a bibliából vett gondolatai jól rímelték a püspök úr gondolataira: Ha Isten velünk, ki ellenünk (Róm 8,30)

A beszédek után Elek Város Önkormányzata, a kisebbségi önkormányzatok, egyesületek nevében, illetve magánszemélyek helyeztek el koszorúkat, virágokat. Végül, de nem utolsósorban meg kell dicsérnünk az általános iskola ünnepi műsorát, illetve az Elek Tv munkatársait, akik objektíven bemutatták az ünnepi eseményeket.

Rapajkó Tibor

A millenniumi év zárásáról

Hazánknak bizonyára valamennyi településén jeles rendezvényekkel zárultak a millenniumi programok. Elek Városa is ehhez igyekezett igazodni, hiszen az augusztus 18-diki események mindegyike ezt az ünneplést kívánta szolgálni. Krónikánk jeles újságíró-szerkesztője - Rapajkó Tibor - megkülönböztetett odafigyeléssel és alaposággal kísérte a rendezvények sorát, ezek közül is leginkább a nap délelőttjén zajló emlékmű avatást. /Lásd: Krónikánk 1. oldalán "Felavatták az emlékhelyet", ill. a 7. oldalon a "Harag és részrehajlás nélkül" című írásai./ Ezt követték a Reibel Mihály Városi Művelődési Központ termeiben megnyitott, a Békés Megyei Múzeum /dr. Havassy Péter és munkatársai/ által rendezett német helytörténeti, és az "Elek a sajtó tükrében" című sajtógyűjtemény kiállítások. Az ezután tartott állófogadás érdekes és nagyon értékes beszélgetésekre is alkalmat adott. A jelenlévők jeles személyiségekkel - dr. Gyulai Endre Szeged-Csanád megyei megyéspüspökkel, Bába Iván államtitkárral, Heinek Ottóval, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata elnökével, kül- és belföldi, megyei és helyi vezető emberekkel - találkozhattak, beszélgethettek, cserélhették ki gondolataikat, véleményüket. Mind a felsoroltak, mind pedig a város lakosságának - nyugodt szívvel mondhatjuk - egyöntetű véleménye, hogy a főtéren felállított országos emlékhely szoborcsoportja egészen egyszerűen: dicséretesen kifejező, nagyszerű, gyönyörű, Elek Város főterének ékes gyöngye. /A máris megmutatózó, esetleg hatásromboló hiányosságok nem a kiváló alkotó - Kligl Sándor - szobrászművészek tulajdoníthatók: a már feltöredező-porladó

talapzat, az éjszakai megvilágítást biztosító otromba, oda nem illő szerkezet, a támogatók hiányos felsorolása stb. Ezek a hiányosságok korrigálhatók, megszüntethetők, p ó t o l h a t ó k . /

Okosan, jól gondolták a rendezvények szervezői, hogy az egyébként augusztus 20-án szokásos, egyébként hagyományosnak számító rendezvényeket erre a napra összpontosították: Szent István napi megemlékezés, az új kenyér megáldása, folklórdélután, egyéb zenei koncertek, az "Elekért" érdemérmek átadása, a "leg"-ek /legidősebb és legifjabb eleki polgárok/ köszöntése, a város lakosságának óriás tortával, üdítővel, sörrel történő megvendégelése, az utcabál és végül a tűzijáték. Ezek mindegyike külön-külön is elismerést érdemel, a közreműködőket köszönet illeti:

- A Szent István emlékűnnepségen beszédet mondó Domokos László urat, a Békés Megyei Önkormányzat elnökét, aki megtisztelte jelenlétével és köszöntő szavaival Elek ezen rendezvényét, s a helyi önkormányzattal közös koszorút helyezett el államalapító királyunk szobránál,
- Lénárt Istvánnét, aki a műsorok összeállításában, betanításában és sok egyébben segített,
- Az általános iskola tanulóit - Tóbiás Sándort és Tóth Csabát -, akik szavalataikkal színesítették a rendezvényt,
- A koszorúkat, virágokat a szobornál elhelyező intézményeket, szervezeteket, egyesületeket, magánszemélyeket,
- Tímár László urat, aki az új kenyeret biztosította /biztosítja évek óta/ a rendezvényre,
- dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra református lelkészt, aki a város kenyerét megáldotta, valamint azon egyházakat, akik önhibájukon kívül ezt szándékuk ellenére nem teheték m e g ,
- Zsidó Zoltán urat, aki a hangerősítést és zenei betéteket biztosította,
- Elek Város Önkormányzatát és a Reibel Mihály Művelődési Központot, mely intézmények helyt adtak és a feltételeket biztosították a rendezvényekhez,
- Elek Városában működő, a rendezvényeken fellépő folklórcsoportokat: Edel Nachtigal, Elek Táncegyüttes, Pacsirták Táncegyüttes, Turla György Ifjúsági Néptáncegyüttes, Zimmermann Ferenc "NIVÓ"-Díjas népzenezt, valamint a táncosokat kísérő z e n e k a r o k a t ,
- Az Eleki Labdarugó Egyesületet, akik kiváló minőségben bográcsos étkeket és elfogadható áron, udvarias kiszolgálással italokat s egyebeket biztosítottak a szórakozni v á g y ó k n a k ,
- A Békéscsabai Vonós Kamarazenekart a kitűnő térzenéért.
- Külön elismerését fejezi ki a rendezőség Szakács József nagykamarási zenésznek, akivel ez alkalommal először találkozhattunk. Bízunk abban, hogy nem utoljára, hiszen az általa közvetített zeneszámokra még azok is felálltak táncolni az utcabálon, akik talán nem is ezzel a szándékkal jöttek ki a térre... Nagyszerű hangulatot csinált! Gyerekek, ifjak és az ifjúkoron túli életkorúak is kiválóan szórakoztak zenéjére.
- A tűzijáték gyönyörű volt! Nekünk - elekieknek - a legszebb, hiszen a mi örömünket s z o l g á l t a !

Itt talán engedtessek meg egyféle reakció azok felé, akik ennek a költségét firtatják, akik szerint inkább másra kellene költeni ezeket az összegeket, nem pedig "csillagszórókra". Ám, ha átgondoljuk és feltételezzük, hogy a tűzijáték 60.000.- Ft-ba került, akkor városunk minden lakója kb. 12.- Ft-ért, ha 120.000.- Ft-ba, akkor kb. 24.- Ft-ért

gyönyörködhetett a majdnem 10 perces égi sziporkában, a templomunk tornyából aláhulló görögtűz-folyamban s egyebekben. Gyermekek és felnőttek százai /esetleg ezrek/ tolongtak a főtéren erre a csodára várva. Szabad-e, kell-e megkérdőjelezni az ünnepek, ünnepségek szükségességét, szívet-lelkes gazdagító felemelkedettségét különösképp akkor, amikor az egész város - nem csak egy kisebb közösség! lakossága szórakozhat, gyönyörködhet együtt mindenféle megkülönböztetés nélkül? Aligha... Inkább azt kívánjuk, hogy még számtalan alkalommal valósulhasson meg mindnyájunk öröme! Valamit még - engedelemmel - megjegyezne e sorok írója: a szabadtéri rendezvények sorában ez az alkalom volt talán az, amely emelkedettségében, közösségi érzületében, jó hangulatában, önfeledt, de ugyanakkor fegyelmezett szórakozásában példaértékű lehet sok, de egyébként randalírozó, bosszantó, másokban visszatetszést kiváltó, irritáló, hangoskodó, magamutogató "bulik" sorában. Öröm volt nézni a remekül szórakozó embereket, városunk százait és vendégeinket! Elek Város lakossága ilyen hangulatban zárta a jeles évfordulót, a millenniumi rendezvény-sorozatot.

T.R.K.

Vendégünk volt Nemere István

Szeptember 17-én, este 6 órára vártuk író-olvasó találkozóra a sokak által ismert és kedvelt Nemere Istvánt a városi Reibel Mihály Művelődési Központba. Ahogy érkeztek az olvasók, köztük szép számban pedagógusok, diákok, idősebbek és fiatalok, gyanúnk beigazolódni látszott, hogy a könyvtárunk olvasóterme most bizony kicsinek bizonyulna.

Nagy örömünkre szolgált, hogy az eső ellenére teljesen megtelt a művelődési központ által biztosított terem, s a közel 70 olvasó lelkesen fogadta az író-t. Különösen örültünk annak, hogy oly sok fiatal jött el, ezzel is bizonyítva, hogy a mai modern technikai eszközök mellett a könyv, az olvasás élményét nem pótolhatja semmi sem.

A rövid köszöntés és bemutatkozás után Nemere István mesélt magáról, könyve-i születéséről és eleki származásáról is. Talán kevesen tudták, hogy az író apai nagyapja eleki sváb ember volt, ennek kapcsán gyermekkorában sok időt töltött ő maga is Eleken. Jelenleg egy alföldi tanyán él, mindennapjait az írás tölti ki, évente 20 könyve jelenik meg, 23 írói álnév alatt. Az olvasók által feltett kérdésekre nagy örömmel, s részletes magyarázattal felelt. A lelkes olvasóközönség tapsal köszönte meg az előadást, ami könyvárusítással és dedikálással zárult.

Kiss Henrietta

Nyár végi ülés

2001. augusztus 24-én megtartotta ülését az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat

Nádor Mária elnökletével.
A soron következő ülésen a következő fontosabb dolgokról tárgyaltak a képviselők: A Békés megyei nemzetiségi nap, svájci nyaralás, a riedeni és a leimeni kirándulás, a nyári sváb bál, illetve az augusztus 18-ai emlékműavatás. Nézzük egy kicsit részletesebben ezeket a napirendi pontokat! Az idén 2001. december 14-én Orosházán lesz a megyei nemzetiségi nap. Október 5-éig kell megnevezni egy személyt vagy közösséget, amelyet elismerésben akarnak részesíteni az elekiek. (Erre a későbbiekben még vissza fogunk térni.) Az idei nyáron két eleki diák részt vett egy svájci táborozáson. (Az eleki kisebbségi önkormányzat 10 ezer forinttal tudta támogatni ezt a nemes dolgot.) Nádor Mária ezen az ülésen is kiemelte, hogy az eleki ifjúsági táncsoport és felnőtt énekkar sikeresen szerepelt Németországban. Az idén most korábban, augusztus 4-én volt a sváb bál. Igaz, hogy viszonylag kevesen voltak, de mégis sikeres volt. Az elnök megfogalmazta azon igényét, hogy a későbbiekben a nemzetiséget érintő rendezvények szervezésébe vonják be a kisebbségi önkormányzatot és egyesületet. Szó volt még arról is, hogy augusztus 19-én a Berényi Napokon részt vett Nádor Mária, illetve Reisz György és felesége is.

Rapajkó Tibor

A Városi Könyvtár hírei

Sikeres pályázatok

Az idei év eredményeket hozott a könyvtár életébe. A pályázati kiírásokat követve több sikeres pályázatot írtunk, melyek nyertek is. 3 pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához: az érdekeltség-növelőt a városi önkormányzattal közösen készítettük el, ez 340 ezer forintot eredményezett, mely összeget könyvbeszerzésre és egyéb dokumentumok vásárlására fordítunk. Bútorvásárlásra 200 ezer forintot és a számítástechnika fejlesztésére pedig 250 ezer forintot kaptunk. Ez összegből a TEXTLIB könyvtári programot vásároljuk meg, mely program segítségével számítógépre tudjuk vinni az olvasó-nyilvántartást és honosíthatjuk az eddigi állományunkat. Nagy segítséget (folytatás az 5. oldalon a 2. oldalról) jelent ez majd intézményünk számára. 4. pályázati területünk a Nemzeti Kulturális Alapprogram Igazgatósága volt. Az ide benyújtott pályázathoz önerőt is fel kellett mutatni, ezt az összeget a város képviselő-testülete sikeres pályázat esetére előzetesen megszavazta. Az itt elnyert összeget egy asztali fénymásoló gép beszerzésére fordítjuk. Körültekintő pontossággal kell 1-1 pályázatot elkészíteni, de ha eredményesre sikerül, akkor úgy gondolom, megéri! Az elnyert összegekkel a könyvtárban folyó tartalmi-szakmai színvonalat emeljük, s mindezt olvasóink érdekében tesszük.

Olvasás Éve 2001 “A könyv a legjobb barát”

Ez az év - mivel az Olvasás Éve - felhívja a figyelmet arra, hogy a modern élet nélkülözhetetlen feltétele a minél jobb olvasási készség elsajátítása. Ma már, mikor a videózás, a számítástechnika olyan erősen előre tör fontos, hogy ezek mellett továbbra is megtaláljuk az olvasás nyújtotta örömeit. A könyvtár az a terület, ahol az írott művek adóttak és a hatalmas könyvtermés világában öröm válogatni annak, aki szeret olvasni és ezzel érzelmileg gazdagodik, szókincse gyarapodik! Az olvasás megszerettetése a mi feladatunk (a könyvtárosoké) és az sem baj, ha néha megismerkedünk azzal a személlyel is, akinek a műveit olvasóink kölcsönzik. Nagy öröm a számunkra az, hogy szeptember 17-én este 18 órai kezdettel egy igazán népszerű, országosan ismert és az eleki olvasók előtt is kedvelt íróval találkozhatunk, Nemere Istvánnal. Írói fantáziája elkalauzol bennünket az UFO-k világába, de megtalálja a hangot a fiatalossággal is amikor az ifjúsági regényeivel szól hozzájuk. Ha a Kultúr tengeraltjáróról akarunk olvasni, azt is megtaláljuk az ő tollából, de a szerelmes regények írójaként is ismert ő. 10 írói álnév mögé rejtőzik, hogy miért, majd megtudjuk, ha elmeséli nekünk ezt az író-olvasó találkozón! Kíváncsian várjuk a találkozást vele, gondolom az őt szerető olvasóink is. Ezért hívunk és várunk mindenkit erre a rendezvényre a Reibel Mihály Művelődési Központba, ahol még közelebbről megismerhetjük őt.

Nádor Mária

Köszöntjük városunklegidősebb lakóját

Városunk “születésnapja” ad - immár hagyományosan - alkalmat arra, hogy köszöntsük Elek Város legidősebb és legifjabb polgárát. Puskás Józsefné, a kedves Ilka néni ez év júniusában 103 évesen szenderült örök nyugalomra. Jelenleg Elek legidősebb lakója özv. Borbély Sándorné született Fómer Erzsébet. 1904-ben, október 8-án született Szarvason és 1979 májusáig élt ott. Felvidéki német családból származik. Családjukban öt gyermek nevelkedett. Sajnos a testvérek - Erzsike néni 14 éves korában - árván maradtak, a gyermekek szinte egymást nevelték. 1941-ben ment férjhez Borbély Sándorhoz, akivel 37 évet éltek együtt. Két gyermekük - Ilona és Sándor - születtek házasságukból. Erzsike néni 63 éves koráig dolgozott. Fürge, kicsi asszony volt. Munkahelye a Szarvasi Járás Bíróság volt, ő maga hivatalsegédként tette tisztességgel a dolgát mindvégig. Férje halála után 1979-ben költözött Elekre kedves leányához, Ilonához, a városunkban mindenki által ismert és tisztelt Cila óvónénihez, akivel és három unokájával igaz szeretetben éltek együtt egészen a közelmúltig, Erzsike néni egészségi állapotának sajnálatos megromlásáig. Amilyen szeretettel nevelte gyermekeit, ugyanolyan örömmel és imádatlaltal volt az unokái felé is. Betegsége sajnos már nem tette lehetővé, hogy személyesen köszönthessük, mert ágyhoz kötött beteg. A város által neki szánt ajándékot és a születésnapitortát leánya vette át Kecskeméti János polgármestertől.

T.R.K.

Versenyekben is gondolkodva

Egy-egy település kulturális alapszintjét a benne tevékenykedő egyének tudás- és hatásfoka határozza meg. Városunkban számtalan gyermek és szülő nagy-nagy öröme az elmúlt tanévtől művészeti iskola kezdte el működését. Az eltelt egy év tapasztalatainak összegzésére, illetve a jövő feladatainak felvázolására kértük meg Czirik Mihályt, a Talentum Alapfokú Művészeti Iskola igazgatóját. Az igazgató úr egyebek mellett elmondta, hogy az elmúlt esztendő szeptemberében még nagyon sok kétséggel, kérdéssel, de a pedagógusok részéről nagyon sok lelkesedéssel és az ügy iránti elkötelezettséggel kezdődött el a Talentum Alapfokú Művészeti Iskolában az oktatás. Ez a lelkesedés a művészetek valamely ága iránt való érdeklődéssel párosulva átragadt a gyermekekre is. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy az elmúlt tanév végén Eleken mintegy 170 gyermek szerzett művészeti iskolai év végi bizonyítványt. Ez a nagyarányú érdeklődés alátámasztja az iskola működésének létjogosultságát. A nyári szünet sem telt el munka nélkül, hiszen a legjobb néptánc szakos növendékek tartalmas szakmai táborozáson vettek részt szaktanáraik irányításával. Ami pedig az elkövetkező feladatokat illeti: a kezdeti naiv lelkesedést az idő folyamán kiegészíti a mind mélyebb szakmai munka, amely az iskola hosszú távú működésének alapját jelentheti. Az oktatás színvonalának egyre magasabb szintre történő növelésére egyrészt azért van szükség, hogy a növendékek saját épülésük érdekében egyre nagyobb jártasságot szerezzenek a művészetek valamely ágában és ily módon méltóképpen képviselhessék az intézményt a helyi, megyei majd pedig a későbbiekben az országos rendezvényeken, megmérettetéseken. Másrészt pedig az oktatási szaktárca minisztere, Pálinkás József, az országos tanévnyitó értekezleten külön kitért az alapfokú művészeti oktatás kérdésére is: a "tisztán pénzügyi és anyagi alapon" létrejött iskolák kiszűrése érdekében átfogó vizsgálat indul ezekben az intézményekben. A Talentum Alapfokú Művészeti Iskolába történő beiratkozásról egyéb technikai kérdésekről a szaktanároktól, illetve az általános iskolában kihelyezett plakátokról tájékozódhatnak az érdeklődők.

B.N.

Iskolakezdésre

Elkezdődött az iskola. Feltételezhető, hogy a tanulók közül úgy tiszta szívből csak kevesen várták. A nyári vakáció utolsó fertályában azonban mind többen gondoltak az iskolapadra. Nem is elsősorban a megszerezhető tudományért, mint inkább a tétlenség, unalom egyfajta kiközlentéséért. A szünidő receptje adott: kipihenni - testileg és lelkileg - a tanév fáradalmait. Ehhez aktív pihenésre, szórakozásra lenne szükség igazán, és természetesen a környezetváltás sem utolsó szempont. Szűkebb környezetemben szétpislantva viszont nem ezt tapasztaltam, mint inkább a céltalan, értelmetlen ténfergést. Egy ilyen vakáció után a tanuló nem frissül fel, még akkor sem, ha egész nap a tévé képernyője előtt ücsörög vagy az ágyban pihenget. Tudom, hogy ez az állapot nem az új idők szüleménye: ez így volt, így van, és jó ideig még így is lesz. Csak akkor az Európa

Uniós komfortfokozatot ne emlegetnénk unos-untalan.

- b -

Minőségre törekednek

Az eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskola tanévnyitóján Lantos Mihályné köszöntője, valamint Elekes Ibolya szavalata után Zámbo András, az intézmény igazgatója szólt a megjelentekhez. Beszédében többek között kiemelte, hogy a 2001/2002-es tanévben 55 kilencedikes, 17 mezőgazdasági technikus és 15 gyorsétkeztető eladó, összesen 275 tanuló kezdi el tanulmányait az eleki középiskolában. Ezek a tanulók már minden bizonnyal a közös Európában találják meg boldogulásukat, ahol csakis a megfelelő munkamorál, a minőségi teljesítmény a mérvadó. Mindezen kritériumok eléréséhez minőségi oktatási körülmények szükségesek. Az eleki intézmény munkaközössége e cél érdekében munkálkodik, fáradozik. Az oktatási intézményben a tanulók többek között interneten barangolhatnak, idegen nyelveket tanulhatnak, külföldön gazdagíthatják, elméleti és gyakorlati tudásukat. A tanévnyitó ünnepélyes fogadalomtétellel zárult.

- b -

Képek a kórházban

A gyulai Pándy Kálmán Kórház aulájában az eleki Csontos Rozália alkotó kéпкиállítása nyílt meg a közelmúltban, mely tárlat egyébként szeptember 23-ig látható. A rendezvényt Pelle László, a városi önkormányzat oktatási és kulturális bizottságának elnöke nyitotta meg, aki egyebek mellett elmondta, hogy a festőnő eleki születésű és a gyermekkorát is itt töltötte. A festészet iránti szeretete már ebben az időszakban megmutatkozott. Majd később a budapesti évek és férjével való megismerkedése művészi pályáját is döntően befolyásolta, hiszen a fővárosban látott képzőművészeti kiállítások, valamint a szolnoki művésztelepen szerzett tapasztalatok további munkára ösztönözték. A családi körülmények nem tették lehetővé a képzőművészeti iskola elvégzését, ennek hiányát Koszta Rozália és Kabai László festőművészek biztatása, erkölcsi támogatása pótolta, illetve pótolja. Csontos Rozália jelenleg újra Eleken lakik és dolgozik. A közelmúltban munkáit tartalmazó kiállítása volt a Reibel Mihály Városi Művelődési Központban. A gyulai kórházi kiállítás húsz képet tár az érdeklődő közönség elé. A krónikához tartozóan meg kell még említenünk, hogy a megnyitó ünnepségen Tóbiás Éva Radnóti Miklós Nem tudhatom című költeményét tolmácsolta a megjelenteknek.

- b -

Örömszerző muzsikálás

Mindig is megbecsültem, külön értékeltem azoknak a kezdeményezőit, akik elsősorban

nem az anyagiak függvényében, hanem önmaguk és a közösségek jó hangulatáért, szórakoztatásáért üznek egy adott foglalatosságot. Házse Tibor pont beleillik ebbe a képbe, muzsikál, mind szélesebb közegekben baráti alapon. Tibor egyébként állattenyésztéssel foglalkozik, és mellette szintetizátoron játszik. Elmondása szerint három évvel ezelőtt kezdett el muzsikálni, csak úgy kedvtelésből, a varázs azonban csakhamar rabul ejtette. Egy jó ismerősének köszönhetően a szorgos tanulási időszak minőségi jelleget öltött csakúgy, mint a hangszerek: ma már Roland szintetizátoron muzsikál és közben énekel. Elsősorban a fülbemászó, dallamos, mulatós nótákat, számokat részesíti előnyben. Ennek is köszönhető, hogy egyre többször szórakoztatja az embereket az egyes rendezvényeken, mint születésnapon, ballagási ünnepségen vagy eljegyzésen. Az első nyilvános fellépése az eleki idősek otthonának egyik rendezvényén volt, mintegy nyolcvan embert vidított fel zenéjével. Általában egyedül szórakoztat, jó fél éven keresztül énekhangjával barátnője is segített, a tanulmányai azonban egyelőre megghiúsítják ezt az elképzelést. A muzsikálással Tibor egy célt szeretne elérni: mind több rendezvényen szórakoztatni az embereket.

- b -

Békés megye képes krónikája

Az ország 1996-ban “ünnepelte” a magyar honfoglalás millicentenáriumát. Akkor alig-alig csordogáltak a helytörténeti munkák. 2000-2001-ben, a magyar államalapítás millenniumán szerencsére ilyen szempontból sokkal kedvezőbb a helyzet. Erre egy nagyon szép példa a 2001 augusztusában Erdmann Gyula és Havassy Péter által szerkesztett, igényes kivitelű Békés megye képes krónikája című 407 oldal terjedelmű kitűnő munka, amely Gyulán látott napvilágot. (Augusztus 18-án az emlékműavatáson Eleken is áruzták.) Már az elején leszögezhetjük, hogy tudomásunk szerint hasonló kiadvány csak Csongrád megyében készült. A szakmai színvonalat olyan nevek garantálják, mint pl. a szerkesztők, akik levéltári-, illetve múzeumigazgatók. A lektor nemkülönben ismert, Szabó Ferenc, aki sokáig volt megyei levéltár-, illetve múzeumigazgató is. A könyv fejezeteit szintén szakemberek írták. (Régészek muzeológusok, levéltárosok.) A kiadvány értékét növeli az is, hogy igénybe vettek “külsős” személyek segítségét is, akik összesen 33-an - képekkel önzetlenül segítették a szerkesztők munkáját. (Ezeket a képjegyzetekben fel is tüntették.) Ezen kívül 17 település neve is szerepel még a segítők között (Elek is), illetve 17 vállalat és intézmény is (az eleki német tájház is), de a helyi egyházak és a megyei sajtó is. A millenniumi köszöntőt Domokos László, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke írta. Érdekes innen idézni egy gondolatot: “Az elfogulatlan emlékező örömmel állapítja meg: sokat adtunk az élet minden területén az emberiségnek, büszkén tekinthetünk múltunkra, melyből erőt meríthetünk és önbizalmat, az időnkénti hibák és balsikerek számbavétele pedig segíthet a 21. században ugyancsak szükséges megerősödésben, önismeretben.” A könyv szinte csak újdonságot tartalmaz. Ez persze nem csupán a gazdag fényképanyagot jelenti, hanem főképpen a friss és üde történelemszemléletet is. Az

olvasók a rövidebb összefoglalókból megismerhetik az országos, de az egyetemesbe is ágyazott megyetörténetet. A szöveghez jól kapcsolódnak a fényképek is, amelyek sok ember számára felkelthetik a história iránti érdeklődést is! A krónika 13 fejezetből áll (Békés megye őskorától a rendszerváltozásig, illetve az ezredfordulóig). A fejezetekből mi most csak egyet emelünk ki kedvcsinálóként. Egy történész számára nehéz a közelmúlt megítélése, erre Erdmann Gyula vállalkozott, szerintünk sikeresen.

A szerző kellő kritikával mutatja be a Békés megyei rendszerváltozást, illetve az elmúlt tíz év történéseit. Nézzünk néhány gondolatot ezekhez kapcsolódóan: "Június 16-án (1989) összeomlott a kommunista párt, minden tartását elvesztette. Július 6-án meghalt Kádár János -s a rendszerváltás paradoxonaként ravatalánál tízezrek jelentek meg, jeleként annak is a 40 éves agyomosás, 1956 tényleges eseményeinek elhallgatása, torzítása és a gulyáskommunizmus nem maradt hatás nélkül." Egy másik fontos értékelés 1990-93-ról: "A bizalmatlanság kormány és ellenzéke között egyre nőtt. A baj az, hogy éles viták közepette elmaradt az az igazságtétel, elmaradt a magyar társadalom morális megtisztulása, a bűnözők büntetlenek maradtak, sőt jó állásokban dolgozhattak tovább s élvezhették az ebül szerzett javaikat." De érdekes Magyarország sokak számára legkedveltebb politikusáról is elolvasni a következőket: "... Göncz Árpád időnként túllépet hatáskörén az erős elnöki intézmény irányába és nyíltan az ellenzék mellé állt fontos kérdésekben 1991-1994 között." Erdmann bírálatait szerintünk nehéz hitelesen támadni, mert a mostani kormány hibáit sem hallgatja el. (Ez a módszer példa lehet mások számára is, mert sajnos Magyarországon nagyon kedvelt a kettős mérce alkalmazása, vagyis egyeseknek mindent elnéznek, másoknak pedig a legkisebb hibáit is felnagyítják!). A Széchenyi-tervről például ezt olvashatjuk:

"... Széchenyi-tervnek is a fő problémája - pl. Békésben - az, hogy nem a leszakadó térségeknek találták ki, mivel a beruházásokhoz jelentős önerő kell..." Ez a szép krónika az egész megyéről szól, így Elekről is. Az olvasók pl. megtudhatják mi történt környékünkön a törökök kiűzése után, hogyan telepítették újra a mai Békés megyét, olvashatunk a németek betelepítéséről, láthatjuk az eleki templomot egy 1824-ben készült festményen, megismertük a megye nemzetiségi viszonyait 1867 után, láthatják az eleki német parasztpolgári házakat, megnézhetik az Ament család 1906-ban készült fényképét, olvashatnak a megyei németiség 1945 utáni kálváriájáról, de még sok másról is.

A kötet gazdag bibliográfiai anyagot is tartalmaz, a tájékozódást pedig személy- és helységnévmutató könnyíti meg. (Szeptember 6-án a megyei könyvtárban Domokos László, a megyegyűlés elnöke személyesen is megköszönte a szerzők, illetve a közreműködők munkáját az ajándékba adott 8 ezer forint értékű krónikával.) Jó olvasást, böngészést kívánunk!

Rapajkó Tibor

Egy érdekes kérés 1934-ből

Egy érdekes levélre akadtunk az eleki római katolikus plébánia levéltárában kutatva. A levél tartalma az eltelt 67 év után is roppant tanulságos, ezért fontosnak tartottuk a benne leírtakat megismertetni a nyilvánossággal is. 1934. szeptember 10-én Clara Massen Kasselben (Német- ország, Hessen) feladott egy német nyelvű levelet, amelyet már szeptember 12-én meg is kaptak Kétegyházán a helyi plébánián, ahonnan pedig Elekre továbbították. Miért írhatott valaki 1934-ben német nyelvű levelet a már akkor is román többségű településre, és onnan miért küldték tovább a kérdéses levelet? A válasz egyszerű; az unoka, Clara Massen nagyapja, Stephan Massen (Maszen) egykoron Kétegyházán született. Az unoka úgy tudta, hogy 1841. vagy 1842. május 2-án vagy 3-án. (A nagyapa később bognár szülőfalujában.) Érdekes, hogy a levélíró nem az akkori kétegyházi vagy eleki plébániának írt levelet, hanem a kétegyházi polgármesteri hivatalnak. (Kétegyházán 1852-től van folyamatos római katolikus anyakönyvezés, Eleken már 1734-től!). A levél hátoldalán az áll, hogy 1934. szeptember 14-én a kérdéses levelet megküldték a kétegyházi római katolikus plébánia hivatalnak, ahol nem találtak semmiféle adatot. Ezek után kerülhetett az akkori eleki plébános, Reibel Mihály kezébe is. Nem leltük meg a plébános válaszlevelét (ha egyáltalán volt). Pedig mi megtaláltuk a néhai Maszen Istvánra vonatkozó fontos adatok egy részét. A kérdéses személy 1839. május 3-án keresztelték meg Eleken. Mivel Kétegyházán született, a legközelebbi római katolikus plébánia Eleken volt, hisz szülőhelyén csak jóval később keresztelkedhettek a katolikusok. (Milyen az emberi emlékezet, a hónap, nap majdnem egyezik, az évszámban több az eltérés.) Maszen Istvánt Berdár Reming atya, udvari káplán keresztelte meg Eleken. A keresztelt szülei Maszen György földműves és Földi Veronika volt. Az is biztos, hogy később nem Eleken kötött házasságot, illetve az is, hogy gyermekeit sem itt keresztelték meg. Akkor hol? Valószínűleg Kétegyházán sem, mert 1934-ben nem találták meg ezeket az adatokat sem róla. Az viszont valószínűsíthető, hogy Kétegyházán hosszabb ideig tartózkodott, akár bognár is lehetett a szülőfalujában. Ezt azzal is bizonyítani lehetne, hogy az akkor német nyelvű, géppel írt levélben helyesen írták le a németek számára nehezen kimondható és leírható K é t e g y h á z á t . A magyarországi (kétegyházi) eredet továbbélését jelenti az is, hogy a nagyapa nevét a levélben magyarosan (ahogy anyakönyvezték) is szerepel: Maszen! Arra azonban végképp nem tudunk válaszolni, hogy az unoka milyen körülmények között került ki Kasselba, illetve mi lett a további sorsa, hisz pl. Kassel 80%-a a I. világháborúban elpusztult (1934-ben a Kuhbergstrasse 28-ban lakott). Elgondolkodtató az is, hogy az unoka németül írt és nem magyarul. (Valószínűleg a nagypapa mind a két nyelvet beszélte, hisz pl. a felesége is magyar volt.) Lehet, hogy az unoka nem tudott, vagy pedig nem is akart magyar nyelvű levelet írni. Most pedig konkrétan válaszoljunk az írásunk elején feltett kérdésre, adjuk át a szót az unokának: "... bizonyítani szeretném árja származásomat". Illetve a levél végén finoman ezt is fontosnak tartja leírni: "... és megjegyzem, hogy tagja vagyok az N.S.D.A.P-nak (a náci pártnak)". Így már érthető, hogy miért nem találtuk meg Reibel Mihály válaszlevelét. (Reibel szintén német származású volt, de finoman szólva nem szimpatizált a levélíró által is támogatott,

elfogadott ideológiával!)
 Vajon milyen gondolatai lehettek a levél olvasásákor az eleki plébánosnak? Meghatották-e Clara Massen “kiváló nagyrabecsüléssel” írt sorai. Vajon ki lehetett ez a Clara Massen? Ha csak a szép aláírását nézzük, akkor egy öntudatos német nőt tudunk elképzelni. Miért kellett neki ez az igazolás? A magyar nagymamát (Földi Veronika) vajon kellett-e szégyellnie az akkori Németországban? Az akkori Németország... Akkor már többen használták a Harmadik Birodalom elnevezést is. 1934 augusztusában Németországban nem volt már demokrácia, már milliók álltak a Vezér mögött (az ország jelentős része hitte, hogy jó oldalon áll!). Igaz, még nem fogadták el az úgynevezett nürnbergi törvényeket, de 1935-ben erre is sor került. Egy legyőzött, megalázott nép öntudatra ébredt, de sajnos a folytatást is ismerjük, a béke apostolából egészen más lett! Az is igaz, minden korra van valamilyen jellemző. A emberek a különböző történelmi korszakokban úgy érzik, ki kell mutatniuk, hogy valahova tartoznak. Valami hasonló dologról van szó a bemutatott levelünkben is. Nyilván akkor “nyerő” volt, ha valaki pl. a náci párt tagja volt, mint ahogy az is igaz, hogy pl. Kelet-Közép Európában 1945 után pedig egy másik párt tagjainak voltak kiváltságai, sajnos. Az emberek egy jelentős része mindig helyezkedett (helyezkedik), ez önmagában nem lenne baj, csak szokszor nehéz eldönteni, hogy melyik a jó oldal. Mit lehet ilyen helyzetben tenni? Ez elsősorban erkölcsi kérdés, amit természetesen nem könnyű betartani, különösen a diktatúrákban nem. Ezért jobb, könnyebb a demokráciában élni.

Rapajkó Tibor

Anyakönyvi hírek

J ú l i u s
Születés: Baráth Fruzsina, Kamarás Zsaklin, Sóvári Zsolt.
Házasságkötés: Szász Zoltán és Barkóczi Mária, Makó Balázs és Hanusz Ildikó.
Halálet: Eleki anyakönyvezéssel nem történt.

A u g u s z t u s
Születés: Sárközi Anita, András Kornél, Samu Sándor, Kovács Kamilla Flávia.
Házasságkötés: Nagy Antal és Ásós Szilvia, Nagy Ferenc és Sípos Tünde, Samu Zsolt és Laczkó Marianna, Hunyadi Lajos és Törzsök Emese Katalin.
Halálet: Schneider Istvánné (Ruck Katalin), Gémes Géza, Tóbiás Ferenc, Szántó Imréné (Nagy Julianna), Juhos Gábor.

Harag és részrehajlás nélkül

Tacitust (55-117) tartják a történetírás egyik atyjának (joggal), hisz pl. a címben is

szereplő módszerével közelebb kerülhetünk az igazsághoz. Ez persze sohasem volt könnyű feladat, mert a tények mögött mindig az embert is látnunk kell, de nem könnyű magunkat függetleníteni az érzelmektől sem. Nem könnyű, de lehet... Ezen gondolatok jutottak eszünkbe az augusztus 18-ai emlékhely avatásakor. Először azonban szóljunk arról, hogy milyen országos visszhangot kapott ez az emlékhelyavatás. (Mint ahogy már erről többször is írtuk, Magyarországon ez az első ilyen emlékhely.)

Tudomásunk szerint csak egy országos napilap foglalkozott ezzel a témával! Augusztus 16-án a Népszabadságban jelent meg egy nagyobb terjedelmű fényképes írás Bod Tamás (Békés Megyei Nap) tollából. Tényszerű, jó írás volt. A szerző jól ismeri Eleket, így tájékozottsága természetes. Igaz, júliusban a Magyar Nemzetben már egy rövid hír jelent meg arról, hogy emlékhelyet fognak avatni Eleken, az avatásról azonban nem jelent meg semmi.) Vajon miért volt ilyen érdektelen az országos sajtó? A Békés megyei napilapok természetesen elég részletesen beszámoltak az emlékműavatásról. A Békés Megyei Nap augusztus 18-án egy egész oldalt szentelt a témának. Itt az érdeklődők elolvashattak egy, Elek város polgármesterével készült interjút Bod Tamástól, illetve egy történeti áttekintést is. Augusztus 21-én a Békés Megyei Nap az első oldalon hozta fényképes tudósítását, amely a harmadik oldalon folytatódik. A szónokok közül Kecskeméti Jánost, Bába Ivánt, Gyulay Endrét említi Szamosvári Zsolt. A Békés Megyei Hírlap augusztus 21-ei száma is az első oldalon kezdte a tudósítást, ami szintén a harmadik oldalon folytatódik, itt van a fénykép is. Itt csak Kecskeméti Jánost és Bába Ivánt idézik. A tudósítást Ménesi György készítette. A Délkelet című hetilap augusztus 23-ai száma csak a 15. oldalon tudósít egy rövid írással. Itt külön kiemelik a potsdami döntéseket, a szónokok közül Kecskeméti Jánost, Bába Ivánt idézik. Miért csak őket? A tudósítást "b j m" aláírással jegyzik. Szóljunk a tévékről is. Augusztus 18-án, tehát már az avatás napján az RTL Klub 18.30-as híradójában láthattunk tényszerű tudósítást. (A németek kiűzetéséről számoltak be.) A tv2, a Duna Tv, de még a Magyar 1-2 sem tudósított. Vajon miért nem? Lehet, hogy a sok hétvégi program miatt máshol voltak? Vajon hogyan tudnánk válaszolni az általunk feltett kérdésekre?

Most megint vissza kell térnünk Tacitushoz: Sine ira et studio-, Harag és részrehajlás nélkül!

Most pedig nézzük meg, mit mond ezekről a kényes dolgokról a mai történelem-tudomány! Magyarországon még dörögtek a fegyverek, amikor 1944. december 22-én megalakult az Ideiglenes Nemzeti Kormány. Ez a kormány Dálnoki Miklós Béla vezetésével 1945. november 15-ig létezett. 1944. december 28-án üzent Magyarország hadat a náci Németországnak. 1946. január 20-án Magyarország aláírta a fegyverszüneti szerződést.

Ezt a kormányt nem reális azonban összevetni pl. a mai demokratikus helyzetben működő kormányokkal. Magyarországon az igazi hatalom akkor a Szövetséges Ellenőrző Bizottság kezében volt, és nem a magyar kormány kezében! Itt azonban a szovjetek szava volt a döntő és nem az amerikaiaké, angoloké, vagyis azt is mondhatjuk, hogy a szovjet akarat érvényesült Magyarországon 1944-től 1991-ig! Aki többet akar tudni erről a tragikus helyzetről, annak figyelmébe ajánljuk például a többek által írt: Magyarország

miniszterelnökei 1848-1990. Bp. 1990. 241 o. című könyvet. Ez részben magyarázat lehet arra, hogy miért nem teljesen jogos bírálni az akkori magyar kormányokat a németek kiűzetése miatt. (Valószínűleg nem tudott mit kezdeni a sajtó most sem az akkori magyar kormányokat bíráló beszédekkel, illetve azt is mondhatjuk, hogy túl kevés ez a tíz év, ami alatt nem jutott el a köztudatig a szakirodalom hatása. De most foglalkozunk konkrétan a kiűzetéssel! Az 1944-47 közötti demokratikus pártok programjaiban, de pl. az Ideiglenes Kormány programjában sem szerepel az, hogy meg kell szabadulni a hazai németsegtől. (Csak a háborús bűnösök megbüntetése szerepel, de ez a magyarokra is v o n a t k o z o t t .)

Az emlékműavatáson lehetett hallani arról is, hogy már 1945. május 26-án kérte az akkori magyar kormány a szovjeteket, hogy a németektől meg kíván szabadulni. Nézzünk egy egyrészletet ebből a levélből: “Tekintettel arra, hogy a magyarságra és a magyar államra veszélyes német elemek kitelepítése haladéktalanul szükséges, kérjük a Szovjetunió kormányát, hogy válaszát minél előbb megadni szükséges...” (Ez csak a bűnösökre vonatkozott, de nem minden németre.)

Az is tény, hogy a háború végén volt németellenes hangulat hazánkban. Bizonyos politikusok vetették fel először a németek kitelepítését. (A korabeli sajtó így használja, de a történészek egy része még ma is.) Valószínűleg először 1944. november végén Nagy Ferenc (FKGP) vetette fel először a kitelepítést (csak a bűnösöket), de támogatták ezt a Nemzeti Parasztpárt, az MKP is, de a Szociáldemokrata Párt ellenezte! (Itt is hangsúlyozni kell, hogy nem kollektíve képzelték el, hanem csak a háborús bűnöket elkövetett németektől akartak megszabadulni így!) A szovjetek azonban ettől függetlenül a potsdami konferencián (1945. július 17 - augusztus 2.) elérték azt, hogy a győztesek támogassák őket a német kérdésben!

Az Ideiglenes Kormány “védelmében” érdekes idézni ezt a kormányálláspontot: “Magyarországon nincs sváb kérdés, csak háborús bűnös német fasiszták vannak.” (Így pl. más olvasata van az 1945. május 28-ai levélnek is!)

Tény: 1945. augusztus 9-én Vorosilov (1945-47 között a hazánkban működő Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnöke) a magyar kormány tudtára hozta, hogy Magyarország területéről 500 ezer németet kell (ahogy akkor mondták, illetve ahogy az újságok írták) kitelepíteni. (Benes a németeket és a magyarokat tette felelőssé Csehszlovákia 1939-es felbomlásáért. A németeket büntetésként kiűzte, és akkor a magyarok következtek volna. A magyarországi németek helyére kellett volna jönniük a csehszlovákiai magyaroknak!)

Tény: az akkori magyar kormány hibát követett el akkor, amikor nem tudták igazságosan eldönteni, kik a háborús bűnösök és kik nem. (Pl. Elekről is sok ártatlan németnek el kellett mennie.)

Az azonban az akkori kormányok dicséretére válik, hogy nem teljesítettek minden szovjet követelést (Magyarországon kb. 300 ezer német élt akkor és nem pedig 500 ezer, mint ahogy az oroszok állították), mert akkor ma alig élne német Magyarországon!

Összefoglalva: Az akkori magyar kormányok nem akarták a kollektív büntetést a németekkel szemben. Igaz, megakadályozni nem tudták, csak mérsékelhették a tragédiát, és ez sem kevés! Ezt elfelejtenünk sohasem szabad.

Egy nagyon jó tanulmányra hívnánk fel a figyelmet: Korom Mihály: Az elhurcolás és a szülőföldről való elűzés néhány kérdése. In. Zielbauer György szerk. A magyarországi németek elhurcolása és elűzetése. Bp. 1996. 172 o. Itt olvasható még Kerner Lőrinc rövid

írása is: Potsdam. In memoriam. 9-10. p. Ezt a kötetet az Országos Német Önkormányzat adta ki az 50. évfordulóra. A mostani elnök vajon nem tudott erről a kötetéről? Milyen megfontolásból mellőzte beszédében az akkori világpolitikai, illetve a reális belpolitikai helyzet ismertetését? Nem különben érdekes Nagy Ferenc egykori magyar miniszterelnök (1946. február 4 - 1947. május 31.) emlékirata is. (Küzdelem a vasfüggöny mögött I.k. Bp. 1990. 456 o.) Ebből egy részlet a 172. oldalról: "Kifejtettem, hogy semmi körülmények között sem szabad a német ajkú lakosságot kollektív felelősségre vonás alapján eltávolítani az anyaországból." De ha Potsdam legenda, akkor miért került bele a Die Donauschwaben. 1989. Sigmaringen 328 o. 266. oldalára ez a plakát (német-magyar nyelvű), amelyből egy részlet így hangzik: "A szövetséges nagyhatalmak berlini hármas értekezletének határozata értelmében a Lengyelországban, Csehszlovákiában és Magyarországon tartózkodó német lakosság anyaországba - Németországba - hazatér, illetve áttelepül." (Laut Beschluss der Berliner Konferenz der alliierten Dreimächte werden die Deutschen Einwohner Polens, der Tschechoslowakei und Ungarn nach Deutschland übersiedlet.") Érdekes az is, hogy még most is (pl. a napilapok is) keverik a kitelepítést az elűzetéssel (Vertreibung). Ez szintén kényes kérdés, mert akinek oka volt, az már 1944-45-ben elhagyta az országot önként. Ez is tragédia, mert valaki olyanban hitt, ami később bűnnek számított (lásd Gyulay Endre gondolatát!). Azok a németek tényleg elűzöttként élhették át az eseményeket, akik nem követtek el semmilyen bűnt, és ezt nem szabad elfelejteni ma sem.

Ahogy hiba volt például minden németet, magyart (Csehszlovákia) bűnösnek nyilvánítani 1946-48-ban, úgy hiba lehet az ma is, hogy pl. minden akkori németet, magyart stb. ártatlannak beállítani. Ettől függetlenül elűzöttnek tekinthetjük a ma Németországban élő egykor hazai németség nagy részét, így az elekieket is! Nagyon bölcs gondolatot olvashatunk az Erdmann Gyula és Havassy Péter által szerkesztett Békés megye képes krónikájának (Békéscsaba, 2001. 407 o.) 261. oldalán: "Az igazi bűnösök (pl. SS katonáknak állt németek) pedig idejében elmenekültek, nem ők bűnhődtek a kollektív büntetésben". (Csak mi tesszük hozzá, hogy itt az önkéntességen van a hangsúly, hisz pl. teljesen más jelentett SS-ként vagy pedig muss SS-ként harcolni.) Nekik állították az emlékhelyet Eleken is! Zárszóként talán annyit lehetne mondani, hogy több mint 50 évvel a tragikus esemény után tényleg jó volna már megbocsátani, és így kezdeni a XXI. századot. Az ünnepélyen most is elhangzott, az egykori kiűzöttek már korábban megbocsátottak. Sajnos, az egykori győztesek még nem teljesen, mert pl. az amerikai, az angol és az orosz nagykövetség nem támogatta az eleki emlékhely felállítását, pedig ez egy szép gesztus lett volna részükről. Ez most elmaradt, sajnos... Ez finoman szólva sem egy etikus, de nem is demokratikus válasz volt az elekiek kérésére. Sajnos, ez a kettős mérce, amit ma is sokan alkalmaznak külföldön, de belföldön is. Valószínűleg ezek miatt sem lett nagy hírértéke az eleki emlékhely avatásának!

Reméljük, belátható időn belül bekövetkezik ez a nem is olyan kicsi csoda, és a "nagyok" is megbocsátanak a már ezt megtevőknek.

Játéklehetőséget mindenkinek

Az utóbbi időkben szomorú folyamat részesei a labdarúgást kedvelők: szakosztályok szűnnek meg, vagy pedig nem vállalják az egyébként kiharcolt magasabb osztályban való megmérettetést. Ezzel egyértelműen értékét veszti a pontvadászat. Szerencsére - igaz lényegesen kisebb mértékben -, pozitív töltésű kezdeményezések ellensúlyozzák az előbb említett folyamatot. Mint köztudott, városunk labdarúgó csapata a megye II-ben szerepel, az augusztus végén kezdődött megye III. Déli csoportjában Elek II. néven új csapat kezdte el pontvadászatát. Mikulás Mihály, az Elek SE vezetőségi tagja, az ifjúsági és az Elek SE II. együttesének edzője ezzel kapcsolatban egyebek mellett elmondta, hogy már tavaly felvetődött egy második csapat indításának gondolata. A cél egyértelmű és világos: játéklehetőséget kívánnak biztosítani minden eleki vagy Elekhez kötődő vidéki játékosnak. A szakosztályban jelenleg 7-8 kiöregedett ifjúsági játékos tartanak nyilván, aztán az első csapatban sincs mindenkinek biztosított helye, de két-három egykori játékos is jelezte visszatérését, az így kialakított mintegy 15 fős keret biztosíthatja a zavartalan szereplést. Az elképzelés megvalósítását a városi önkormányzat is támogatja, amely a csapat benevezési díját biztosította, amit ezúttal is szeretnének megköszönni, az utazás költségeihez való hozzájárulást pedig két-három helyi vállalkozó jelezte. A két csapat tagjai egyébként közös edzéseken gyakorolnak, minden szerdán pedig egymás közti találkozóon mérik össze képességeiket.

B.N.

Római találkozó

Rómát látni és... Azok, akik már látták az olasz fővárost erre azt mondanák: Rómát látni és még egyszer megnézni. Ilyen összefüggések tudatában is csak keveseknek sikerül Rómában és általában Olaszországban gyönyörködni. A kevesek közé tartozik Wéber Zsolt, tizedik osztályos tanuló, aki a Rómában megtartott nemzetközi mini- stráns találkozó részeseként néhány napot Olaszországban tölthetett. Szerkesztőségünk ez ügyben nála érdeklődött. Wéber Zsolt egyebek mellett elmondta, hogy a római út előtt a Szeged-Csanádi Egyházmegye ministránsaihoz hasonlóan két előkészítő találkozón vett részt. Domaszéken a Zöldfás Ifjúsági Táborban három, Szegeden a Szent Imre Kollégiumban pedig két napon keresztül - mintegy hetvenen - ismerkedtek egymással, amelynek érdekében a szervezők különböző játékos- és egyéb vetélkedőket, versenyeket iktattak a programba. Természetesen lélekben is felkészültek a nagy útra. Aztán már Olaszországban a tábor résztvevői többek között megtekintették az ókori Rómát, Vatikánt, Assisit, Velencét és ezek környékét, neveze- tességeit. Mindezek mellett meghallgatták II. János Pál Pápa szentmiséjét, több nyelven, köztük magyarul elhangzó üdvözetét. Wéber Zsolt életében, emlékében a római út minden bizonnal markáns jelleget ölt. Ehhez az úthoz az eleki római katolikus egyházközség is támogatást nyújtott.

